

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

**ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА
В КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ**

Напрямок – *філологічний*

Профіль – *українська філологія, іноземна філологія, історико-філологічний*

Клас – *10, 11 класи*

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах

(лист МОН України від 13.10.2010 №1.4/18-Г-716)

Київ – 2010

Укладачі програми:

Яценко Таміла Олексіївна, кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії літературної освіти Інституту педагогіки НАПН України;

Шевченко Зоя Олександрівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії літературної освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Рецензенти:

Мартиненко Валентина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України;

Мельниченко Надія Матвіївна, учитель української мови та літератури, учитель-методист Петропавлівсько-Борщагівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Києво-Святошинського р-ну Київської обл.

Програма складена відповідно до державних вимог чинних Програм з української та світової літератур для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів (10,11 класи).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У шкільній освіті література займає особливе місце, оскільки є словесною основою художньої культури, без якої неможливе формування всебічно розвиненої особистості. Саме цей предмет як провідний вид мистецтва дає можливість ознайомити підростаюче покоління з українською та світовою культурно-мистецькою спадщиною. Художня література – складова контексту світової культури, тому вивчення літератури на профільному рівні неможливе поза зв'язками з іншими видами мистецтв.

Мета спецкурсу «Художня література в контексті світової культури» в профільній школі – розширення філологічних знань учнів, формування їхніх світоглядних орієнтацій і компетенцій у сфері художньої культури, оволодіння методикою аналізу художнього твору на літературознавчому рівні в широкому культурологічному контексті.

Завдання спецкурсу:

- формування цілісного уявлення старшокласників про художню літературу як важливу складову світового мистецтва;
- формування вмінь аналізувати, інтерпретувати та оцінювати мистецькі явища епохи модернізму;
- розвиток художньо-образного мислення та літературно-творчих здібностей учнів на основі засвоєння знань з предметів гуманітарного циклу;
- підвищення рівня самостійної творчої діяльності учнів у процесі аналізу літературного твору в контексті світової художньої культури;
- розвиток загальнокультурних, читацьких, ціннісних, комунікативно-мовленнєвих та інформаційних компетенцій, естетичних смаків старшокласників;
- професійна орієнтація учнів в галузі гуманітарних спеціальностей.

Основне завдання викладання спеціального курсу «**Художня література в контексті світової культури**» – створення умов для безпосереднього спілкування учнів із шедеврами світового мистецтва, збагачення їхнього духовного світу, розвиток уміння опановувати естетичну цінність мистецьких явищ, обумовлених загальними закономірностями розвитку світового мистецтва, здатності бути естетично чутливим читачем, глядачем та слухачем.

Структура та зміст Програми спецкурсу передбачають осмислення художньо-естетичної цінності творів української і світової модерністської літератури другої половини XIX – початку XX століття в контексті світової культурно-мистецької спадщини.

Структура Програми:

- «Вступ»;
- «Символізм у світовому мистецтві»;
- «Імпресіонізм у світовому мистецтві»;
- «Неоромантизм у світовому мистецтві»;
- «Експресіонізм у світовому мистецтві»;
- «Футуризм у світовому мистецтві»;
- «Неокласика в українському мистецтві»;
- «Повторення, узагальнення та систематизація навчального матеріалу».

Реалізація змісту навчального матеріалу Програми передбачає розгляд оглядових тем і проведення практичних занять.

Рубрика «Культурологічний контекст» має рекомендаційний характер. У ній представлено яскраві зразки світових мистецьких шедеврів, які сприяють цілісному осмисленню естетичної цінності художньої літератури.

Спецкурс «Художня література в контексті світової культури» відкриває широкі можливості для реалізації глибоких і різнобічних зв'язків між предметами гуманітарного й естетичного циклів. Методика викладання спецкурсу передбачає використання знань учнів з різних видів художньої культури про мистецьке явище «модернізм».

Ефективна організація навчального процесу на заняттях спецкурсу сприятиме ознайомленню учнів з фундаментальними цінностями світової художньої культури, розширенню їхньої художньо-естетичної ерудиції, формуванню гуманістичного світогляду, вихованню поваги до національних та світових культурних традицій.

Оптимальними на заняттях спецкурсу будуть такі методи, прийоми та форми організації навчальної діяльності учнів:

- шкільна лекція (оглядова, проблемна, з елементами евристичної бесіди тощо);
- семінари різного виду (дискусія, диспут, дебати тощо);
- самостійна аналітична робота учнів над художнім твором: самостійне ознайомлення з текстом художнього твору, його аналіз та інтерпретація, опрацювання літературно-критичних статей, підготовка повідомлень, рефератів, доповідей, навчальних проектів з мультимедійними презентаціями тощо;

- учнівські наукові конференції, літературні вечори тощо.

На заняттях спецкурсу рекомендується максимально використовувати естетично-пізнавальні можливості театру, кіно, музеїв, картинних галерей.

Програма спецкурсу «Художня література в контексті світової культури» розрахована на 1 навчальну годину на тиждень. Кількість годин, запланована на вивчення окремих розділів програми, є орієнтовною. Автори Програми рекомендують учителям-словесникам передбачити написання учнями 2 – 3 домашніх творів на рік.

Рекомендується здійснювати оцінювання навчальних досягнень учнів на основі методичних рекомендацій «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з української та світової літератури», розроблених Міністерством освіти і науки України, практикувати автентичне оцінювання (портфоліо).

Усього – 35 год.

На тиждень – 1 год.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин			Державні вимоги до рівня навчальних досягнень учнів	Культурологічний контекст
		Всього	Лекції	Практичні заняття		
I	Вступ					
1.	<p>Культура та мистецтво – шлях до духовного самопізнання та самоусвідомлення особистості.</p> <p>Зміст поняття «художня культура».</p> <p>Мистецтво як форма художньо-образної інтерпретації дійсного й уявного.</p> <p>Художня мова і виражальні засоби різних видів мистецтв.</p> <p>Творчий метод як ідейно-естетичне кредо художника.</p> <p>Діалог культур, їх взаємовплив і взаємозбагачення.</p> <p>Література як складова художньої культури.</p> <p>Культурологічний підхід до аналізу та інтерпретації літературних творів.</p>	1	1		<p>Учень:</p> <p><i>розуміє і пояснює</i> сутність понять «культура», «мистецтво», «художня культура»;</p> <p><i>наводить приклади</i> різних видів мистецтва; створення художніх образів засобами різних видів мистецтва; впливу літературного твору на появу творів інших видів мистецтва та навпаки <i>аргументує думку</i> про пріоритетне значення художньої літератури в системі різних видів мистецтва;</p> <p><i>висловлює</i> власні судження про найвизначніші твори мистецтва, в тому числі літературного.</p>	<p>Найяскравіші зразки світової художньої культури:</p> <p>трагедія В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» (1595) – опера В. Белліні «Капулетті і Монтеккі» (1830), симфонія Г. Берліоза «Ромео і Джульєтта» (1839), опера Ш. Гуно «Ромео і Джульєтта» (1867), увертюра-фантазія П. Чайковського «Ромео і Джульєтта» (1880), картина Ф. Діксі «Ромео і Джульєтта» (1884), балет С. Прокоф'єва «Ромео і Джульєтта» (1940); повість П. Меріме «Кармен» (1845) – опера Ж. Бізе «Кармен» (1875), балет Р. Щедрина «Кармен-сюїта» (1967), х/ф К. Саура «Кармен» (1983)</p>

2.	<p>Модернізм як художньо-естетичне явище другої половини XIX – початку XX ст. Філософсько-світоглядні теорії епохи модернізму. Загальні естетичні принципи, стильове розмаїття мистецтва модернізму. Самобутність культурно-естетичного феномену українського модернізму: конфлікт художніх принципів – народництва (українськість, патріотизм, реалізм, закритість культури, зображення народного життя) і західноєвропейського модернізму (європейськість, відкритість культури, демократизм, естетизм, зображення життя інтелігенції).</p>	1	1		<p>Учень: <i>знає</i> про мистецтво модернізму як художньо-естетичне явище другої половини XIX – початку XX ст., філософсько-світоглядні теорії епохи модернізму; <i>називає</i> і дає загальну характеристику стильових художніх течій модернізму: імпресіонізм, символізм, екзистенціалізм, експресіонізм, неоромантизм, акмеїзм, футуризм, авангардизм тощо, <i>визначає</i> їх специфіку; <i>розуміє</i> особливості українського модернізму, <i>порівнює</i> його із західноєвропейським; <i>наводить конкретні приклади</i> творів модерністського мистецтва.</p>	<p>Європейське модерне образотворче мистецтво:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>живопис</u> (на вибір): Е. Мане, К.О. Моне, О. Ренуар, В. Ван Гог, П. Сезанн, П. Гоген, А. Матісс; • <u>скульптура</u> (на вибір): О. Роден, М. Россо. <p>Українське модерне образотворче мистецтво:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>живопис</u> (на вибір): А.А. Маневич «Весна на Курінівці», «Міський пейзаж»; М.Г. Бурачек «Овини» (імпресіонізм); С.Ф. Колесніков «Рання весна» (експресіонізм); • <u>скульптура</u> (на вибір): Л.В. Позен пам'ятники І.П. Котляревському і М.В. Гоголю в Полтаві; Ф.П. Балавенський скульптурні портрети Т.Г. Шевченка, М.Л. Кропивницького; М.І. Пращук скульптурні портрети І.Я. Франка, В.С. Стефаніка, С.Ф. Людкевича. <p>Європейська модерна <u>музика</u> (на вибір): К. Дебюссі, М. Равель, Р. Вагнер. Модерний <u>театр</u>: Лесь Курбас – видатний український режисер, актор, педагог. Новаторська діяльність «Молодого театру» в Києві, об'єднання «Березіль» у Харкові. Українська модерна <u>архітектура</u>:</p>
----	---	---	---	--	--	--

						В.Г. Кричевський – будинок Полтавського губернського земства (тепер Полтавський історико-краєзнавчий музей), школа ім. І.П. Котляревського в Полтаві.
II.	Символізм у світовому мистецтві					
3.	<p>Символізм як стильова течія модернізму, естетико-філософська основа світового модерного мистецтва, осмислення та відображення дійсності у символічних формах.</p> <p>Філософія А. Шопенгауера, Ф. Ніцше, А. Бергсона як філософське підґрунтя символізму.</p> <p>Символізм як реакція на філософію позитивізму, естетику натуралізму та мистецтво імпресіонізму.</p> <p>Основа символічного світосприйняття – конфліктний характер зв'язку духовної та фізіологічної сутностей людини.</p> <p>Заглиблення символістів у внутрішній, ірраціональний світ, прагнення розкрити таємницю людського «Я» за допомогою образів-символів і метафор, ігноруючи традиційний образ.</p> <p>Поетичний маніфест символізму П. Верлена «Поетичне мистецтво» в контексті поетичних повчань: «Послання до Пізонів» Горация,</p>	1	1		<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> про символізм як основу світового модерного мистецтва;</p> <p><i>називає</i> основні риси символізму:</p> <ul style="list-style-type: none"> - перетворення конкретного художнього образу на багатозначний символ; - захоплення витонченою поетичною формою і недооцінка змісту; <p><i>визначає</i> основний естетичний принцип символізму: конфлікт світу біологічного (суспільне життя, соціальні проблеми, матеріальні потреби) і світу духовного (вищі моральні цінності, ідеали, духовні потреби, мистецтво), що драматизують життя людини;</p> <p><i>розуміє</i> символ як таємну ідею, яку можна розкрити тільки з допомогою мистецтва, зокрема музики, поезії, живопису;</p> <p><i>порівнює</i> поетичний маніфест символізму П. Верлена «Поетичне мистецтво» з поетичними повчаннями попередніх історико-</p>	<p>Символізм у <u>художній літературі</u> (на вибір): М. Вороний, О. Олесь (Україна), П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме (Франція), М. Метерлінк (Бельгія); О. Уайльд (Англія), М.С. Пшибишевський, Д. Мережковський, О. Блок, А. Бєлий, В. Іванов (Росія).</p> <p>Символізм у творчості <u>французьких художників</u> (на вибір): Пюві де Шавана («Священний гай», «Відпочинок», «Надія», «Надія оголена»), Одилона Редона («Кулясте око», «Крилата голова над водами»); німецьких художників Арнольда Бьокліна («Острів мертвих»), Франца фон Штука («Гріх», «Люцифер»); <u>російських художників</u> В. Борисов-Мусатов («Дафніс і Хлоя», «Водоймище»).</p> <p>Символізм у <u>театрі</u>: англійський режисер Г. Крег опера «Дідона і Еней».</p>

	«Мистецтво поетичне» Н. Буало.				літературних епох.	
4.	<p>Символізм у світовій художній літературі. Перетворення конкретного художнього образу на багатозначний символ як основний мистецький засіб символізму. Визначальні риси поетики символізму. Вплив літературного символізму на інші стильові течії модернізму. Ш. Бодлер – предтеча символізму. Теорія «системи відповідностей» у сонеті «Відповідності». В. Брюсов – теоретик «нового» напрямку в російській поезії. Тенденції символізму в ліриці В. Брюсова: культ «слова, як такого», обожнення образу жінки, посилені увага до музичності, форми, ускладнених образів й асоціацій, схильність до таємничості, містичності, використання натяків і недомовок тощо; Творчі можливості людини – один із важливих мотивів поезії В. Брюсова. Збірка «Urbi et Orbi» («Град и Мир») як зразок символістської поезії. Збірка «Етефауос» – вершина поетичної творчості символізму В.</p>	1	1	<p>Учень: <i>знає</i> про естетичні тенденції символізму в літературі: тяжіння до асоціативних значень слова-образу, культ символу, містифікація змісту художнього твору, трагічне світовідчуття людини в добу панування сил зла, музичність, звукова виразність вірша; <i>розкриває</i> вплив символізму на розвиток літературних течій модернізму: акмеїзму, футуризму, експресіонізму; <i>виразно читає та аналізує</i> сонет «Відповідності» Ш. Бодлера як символістський твір, де природа постає як певний «ліс символів», крізь який прямує людина; <i>визначає</i> вплив поезії французьких символістів на розвиток поезії В. Брюсова; <i>називає</i> особливості творчого стилю В. Брюсова: звучний, чеканий, живописний вірш, різноманітні форми віршування; <i>характеризує</i> поетичні збірки «Urbi et Orbi», «Етефауос» як зразки символістської поезії; <i>розкриває</i> високу самооцінку в збірці «Chefs d'oeuvre»,</p>	<p>Символізм в <u>українській поезії</u> (на вибір): М. Вороний, М. Філянський, Г. Чупринка, В. Пачовський, П. Тичина, М. Рильський, Д. Загул, В. Чумак, В. Еллан-Блакитний, О. Слісаренко та <u>прозі</u> (на вибір): О. Кобилянська, Г. Михайличенко, ранні М. Хвильовий та А. Головка. <u>Драми</u> (на вибір) В. Пачовського, С. Черкасенка, О. Олеся. Елементи символізму в творчості <u>українських художників-членів «Музагету»</u> і «Грона» (на вибір): М. Жука, М. Бурачека, А. Петрицького, Ю. Михайлова, О. Новаківського та ін. <u>Поезія французьких символістів</u> (на вибір): П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме та ін. <u>Поезія російських символістів</u> (на вибір): Д. Мережковський, З. Гіппіус, К. Бальмонт, Ф. Сологуб, В. Іванов, О. Блок, А. Бєлий. Символізм у <u>творчості</u>: - <u>французьких художників</u> (на вибір): Пюві де Шавана («Священний гай», «Відпочинок», «Надія», «Надія оголена»), Оділона Редона («Кулясте око»,</p>	

	Брюсова. Новаторські символістські пошуки в поетичних збірках « Chefs d'oeuvre » («Шедеври»), « Me eum esse » («Це – Я»).			демонстративний егоцентризм і самоствердження у збірці « Me eum esse »; <i>розуміє</i> символістське переосмислення урбаністичної поезії В. Брюсова: образ міста змальований в апокаліпсичних (пророцтво про кінець світу) тонах, межі між реальністю і мрією розмиті; <i>виразно читає</i> поезії В. Брюсова та <i>висловлює</i> власні судження про них.	«Крилата голова над водами»); - <u>російських художників</u> (на вибір): В. Борисов-Мусатов («Дафніс і Хлоя», «Водоймище»); Образ В. Брюсова в поезії І. Северяніна, Б. Пастернака, живописі М. Врубеля, С. Малютіна.
5.	Символізм в українській художній літературі. Самобутність українського символізму як художньої модерністської течії: культивування ідеї національного визволення та громадянський пафос символістських творів, нехтування релігійно-ідеалістичними (містичними) смислами. Творчість М. Вороного – перша декларація ідей і форм українського символізму. Новаторські пошуки митця: декларування власних модерністських естетичних поглядів; оспівування краси як найвищої духовної цінності; філософія двох протилежних світів – матеріального і духовного; головне покликання поета – осягнення вищого	1	1	Учень: <i>пояснює</i> вплив європейського та російського символізму на розвиток української літератури поч. ХХ ст.; <i>знає</i> про самобутність українського символізму; <i>визначає</i> специфічні риси української символістської поезії: віддаленість від реальності, звернення до вічних філософських проблем; створення умовних образів замість індивідуальних характерів; основний художній прийом – символ, що має прихований смисл; громадянський пафос; наявність оптимістичних і песимістичних настроїв; <i>виразно читає, аналізує</i> поетичні твори М. Вороного та <i>характеризує</i> їх ідейно-художній зміст;	Символізм у <u>художній літературі</u> : Ш. Бодлер, П. Верлен, А. Рембо, С. Малларме (Франція), О. Блок, А. Бєлий (Росія). Символізм у <u>творчості французьких художників</u> (на вибір): Пюві де Шавана («Священний гай», «Відпочинок», «Надія», «Надія оголена»), Одилона Редона («Кулясте око», «Крилата голова над водами»); <u>російських художників</u> : В. Борисов-Мусатов («Дафніс і Хлоя», «Водоймище»).

	<p>(духовного) світу; мотиви смутку, туги, відчаю, самотності; символізація елементів пейзажу; глибокий підтекст твору; використання засобів підвищеної виразності; мелодійність та ритмічна виразність поезії.</p> <p>Вірш «Краса!» як маніфест української символістської поезії.</p> <p>Поклоніння митця-естета красі як найвищій духовній цінності у вірші «Мавзолей».</p> <p>Символістський характер вірша «Vae victis!» («Горе переможеним!»)</p>				<p><i>розкриває</i> символістське возвеличення Краси як естетичної категорії у вірші «Краса!»: протиставлення поетичної одухотвореності і буденності, утвердження нестримного прагнення людини до краси, світла;</p> <p><i>порівнює</i> ідейно-художній зміст віршів М. Вороного «Краса!» та Ш. Бодлера «Гімн красі»;</p> <p><i>проводить</i> аналогії між віршами М. Вороного «Краса!» та П. Верлена «Поетичне мистецтво» як поетичними маніфестами символізму в європейській та українській літературах;</p> <p><i>розкриває</i> ідейно-художній зміст, розуміння образів-символів, з'ясовує роль художніх засобів у вірші «Мавзолей»;</p> <p><i>характеризує</i> світовідчуття ліричного героя у творі «Vae victis!» («Горе переможеним!»);</p> <p><i>висловлює</i> власні враження від поезій М. Вороного.</p>	
6.	<p>Символізм у живописі.</p> <p>М. Врубель – основоположник символізму в живописі. Естетика символізму і неоромантизму в творах художника.</p> <p>Філософське осмислення життя, утвердження величі й</p>	1	1	<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> про вплив символістської естетики на твори художників-символістів: вираження ідеї через синтез кольорів і ліній;</p> <p><i>називає</i> видатні твори М. Врубеля;</p> <p><i>розуміє</i> загальнолюдські, культурно-</p>	<p>Літературні, міфологічні та фольклорні джерела художніх образів М. Врубеля:</p> <ul style="list-style-type: none"> - В. Шекспір «Гамлет», «Ромео і Джульєтта». - О. Пушкін «Казка про царя Салтана», «Пророк». 	

	<p>непереможності людського духу – лейтмотив творчості М. Врубеля. Романтичні традиції, символіка образів, алегорія в мистецтві художника.</p> <p>Тема Демона у творах М. Врубеля. «Демон, що сидить», «Демон повалений» – втілення титанічної сили, могутньої внутрішньої боротьби, вираз почуттів і прагнень гордої, але приреченої на самотність особистості.</p> <p>Сила психологічних характеристик портретів Врубеля. Портрет Забели, Портрет В.Я. Брюсова.</p> <p>Захоплення художника духовною красою людини.</p> <p>Звернення Врубеля до живого джерела казкових і билинних образів: «До ночі», «Царівна-лебідь», «Князь Гвідон и Царівна-Лебідь», «Микула Селянинович і Вольга», «Микула Селянинович», «Садко», «Тридцять три богатира».</p> <p>Літературні та міфологічні образи в творах Врубеля: «Гамлет і Офелія», «Політ Фауста і Мефістофеля», «Побачення Анни Кареніної з сином», «Ромео і Джульєтта», «Суд Париса», «Пан», ілюстрації до роману М. Лермонтова «Герой</p>			<p>історичні мотиви творчості М. Врубеля: <i>визначає</i> міфологічні, фольклорні, літературні джерела творчості художника; <i>розкриває</i> особливості художньої манери М. Врубеля: єдність реального і фантастичного, перетворення реальної природи в художній символ; <i>уміє визначати</i> спільні й відмінні ознаки творення художніх образів у творах М. Врубеля та О. Блока: образ Демона і демонічні мотиви (сюїта М. Врубеля – тема страшного світу в поезії О. Блока); тема історичної долі Росії (цикл «Поле Куликово» О. Блока – панно Микула Селянинович М. Врубеля); тема піднесеного кохання, вічної жіночності (Прекрасна Дама О. Блока – Н. Забела як муза Врубеля); <i>передає</i> власні емоційні відчуття від картин М. Врубеля.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Й.В. Гете «Фауст». - Л. Толстой «Анна Кареніна». - А. Франс «Святий Сатурн». - Давньоруські билини. - Давньогрецькі міфи. - М. Лермонтов «Демон», «Герой нашого часу». - Лірика О. Блока, В. Брюсова. <p>Сюжети <u>композитора</u> М. Римського-Корсакова в живописі М. Врубеля: «Снігуронька», «Лель», «Пан», «Богатир», «Царівна-Лебідь», «Ворожка» .</p>
--	---	--	--	---	---

	нашого часу» та до віршів О. Пушкіна. Досконалість, краса, гармонія, пластична вирішеність художніх полотен.				
7.	<p>Символізм у музиці. О. Скрейбін. Спільність мистецько-художньої концепції О. Скрейбіна і представників літературного символізму. Віра композитора в перетворюючу силу музики. Ознаки символізму в музиці О. Скрейбіна: нервовість, імпульсивність, тривожні пошуки. Симфонічна поема «Прометей. («Поема вогню»)). «Поема екстазу». О. Скрейбін – основоположник світломузики. Партія світлової клавіатури в симфонічній поемі «Прометей». Фортепіанна творчість О. Скрейбіна.</p>	1	1	<p>Учень: <i>знає</i> про вплив теорії А. Шопенгауера на розвиток символістської музики: музика як вид мистецтва, який найбільш наближений до світу таємного; <i>пояснює</i> значення музичних і звукових образів у поезії символістів (П. Верлен: «Найперше – музика у слові»); <i>має</i> загальне уявлення про творчість О. Скрейбіна-композитора і музиканта; <i>називає</i> найвидатніші його музичні твори; <i>розкриває</i> символіку музичних творів О. Скрейбіна: домінування образів, пов'язаних із вогнем; злиття звукових і світлових образів; <i>висловлює</i> власні враження про музику О. Скрейбіна.</p>	<p>«Поетичне мистецтво» П. Верлена – маніфест символістів. О. Скрейбін і Ф. Шопен. Наслідування Шопену в ранніх творах Скрейбіна. Близькість композиторської техніки О. Скрейбіна до творчості композиторів Нової віденської школи (Шенберга, Берга, Вебера) (на вибір). Давньогрецький міф про Прометея. Інтерпретація міфологічного образу Прометея в <u>світовій літературі</u> (на вибір):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Овідій «Прометей або Кавказ»; - Й.В. Гете «Прометей»; - Д.Г. Байрон «Прометей»; - Максим Горький «Стара Ізергіль»; - А. Антокольський «Встань, Прометею»; <p>в українській літературі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - І. Котляревський «Енеїда» (травестований образ Прометея); - Т. Шевченко «Кавказ»; - Леся Українка «Fiat pox!» («Хай буде тьма!»), «Кассандра»; - М. Рильський «Прометею, Прометею!» - А. Малишко «Прометей»;

						<ul style="list-style-type: none"> - Л. Костенко «Варто!». («Вітри гули віолончеллю...») Інтерпретація міфологічного образу Прометея в <u>музиці</u>: - Л. ван Бетховен. Балет «Творіння Прометея»; - Ф. Ліст «Прометей»; - Р. Вагнер. Символічна поема «Прометей». Інтерпретація міфологічного образу Прометея в <u>живописі</u>: - Встановлює П.П. Рубенс «Прикутий Прометей»; - Г. Моро «Прометей»; - В. Кандінський «Прометей». Інтерпретація міфологічного образу Прометея в <u>скульптурі</u>: П. Меншип «Фонтан Прометея».
III.	Імпресіонізм у світовому мистецтві					
8.	<p>Імпресіонізм як стильова течія модернізму.</p> <p>Філософські засади імпресіонізму – витончене відтворення особистих вражень та спостережень, мінливих миттєвих відчуттів і переживань з урахуванням об'єктивної реальності. Специфіка імпресіоністичних мистецьких творів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відтворення миттєвих вражень від безпосереднього зіткнення з явищами дійсності, найточніше 	1	1		<p>Учень:</p> <p>дає визначення поняття «імпресіонізм»;</p> <p>називає твори найвидатніших митців-імпресіоністів;</p> <p>визначає специфіку імпресіоністичних мистецьких творів;</p> <p>порівнює способи художнього вираження в імпресіоністичних та символістських художніх творах;</p> <p>висловлює особисте враження від</p>	<p><u>Європейський імпресіоністичний живопис</u> (на вибір): К.О. Моне – «Імпресія. Схід сонця», «Бузок на сонці», «Скелі в Бель-Іль», «Бульвар Капуцинів у Парижі»; К. Піссарро – «Бульвар Монмартр в Парижі», «Театральні сцени», О. Ренуар «Дівчина з віялом», «Ганець»; Е. Мане «Бузок у склі», «Ванільне небо», «Бар Фолі-Бержер».</p> <p><u>Український імпресіоністичний живопис</u> (на вибір): А.А. Маневич –</p>

	<p>фіксування сприйнятого в конкретний момент;</p> <ul style="list-style-type: none"> - акцентування на внутрішній сфері людини; - специфіка психологізму – несподівані, неспіввідносні з буденною поведінкою героя риси його характеру; - відсутність наскрізної дії в сюжеті й композиції; - пейзаж як засіб психологічної характеристики, а не тло подій; - використання промовистих (колористичних) деталей, багатство кольорів і тонів; - точність та експресивність мови для відтворення найтонших нюансів людських почуттів; - мовні засоби: ускладнене асоціювання, оригінальна тропіка, уривчаста синтаксична будова речень, посилення емоційності, послаблення логічних зв'язків, використання інверсій, безсполучникових конструкцій тощо. 				<p>імпресіоністичних творів різних видів мистецтва.</p>	<p>«Весна на Курівці», «Міський пейзаж»; М.Г. Бурачек – «Овини».</p> <p>Риси імпресіонізму в <u>літературних творах</u> М. Коцюбинського, В. Стефаника, П. Верлена, С. Малларме, А. Доде, братів Гонкурів Кнута Гамсуна, С. Цвейга, М. Пруста, О. Уайльда, Т. Манна, А. Чехова, І. Буніна, І. Анненського, К. Бальмонта.</p> <p>Осмилення сутності імпресіонізму в <u>ліричних творах</u>. О. Мандельштм «Імпресіонізм».</p> <p><u>Українська імпресіоністична музика</u>: І. Стравинський.</p> <p><u>Європейська імпресіоністична музика</u>: К. Дебюссі, М. Равель, О. Скрябін, Дж. Пуччіні.</p> <p><u>Європейський імпресіоністичний театр</u> (на вибір): А. Шніцлер, Ф. Гофмансталь.</p> <p><u>Художники-постімпресіоністи</u> (на вибір): Сезан, В. ван Гог, П. Гоген.</p>
9.	<p>Імпресіонізм в образотворчому мистецтві.</p> <p>Основний стильовий прийом – відтворення «миттєвого враження» митця від предмета, ефемерність враження (уявне, нереальне,</p>	1	1		<p>Учень:</p> <p><i>називає</i> твори найвидатніших художників-імпресіоністів;</p> <p><i>розкриває мету</i> художників-імпресіоністів – опосередковано (через певну картину, пейзаж)</p>	<p><u>Український імпресіоністичний живопис</u> (на вибір): А.А. Малевич, М.Г. Бурачек .</p> <p><u>Європейський імпресіоністичний живопис</u> (на вибір): К.О. Моне; К. Піссарро, О. Ренуар; Е. Мане та ін.</p>

	<p>нетривале) від дійсності. Зображення густими барвистими мазками, нечіткі контури і напівтони, світло і тінь, мерехтіння кольорів, вібрація, несподівані ракурси. Клод Оскар Моне «Імпресія. Схід сонця» (1874) - фрагментарна, етюдна, незавершена картина. Багатогранність світу, життя природи, її вічний рух у творі. Прагнення художника передати на полотні світло і повітря, живу, рухливу атмосферу, показати її зв'язок із життям моря, рухом хвиль, вітру, сонячного виблиску.</p>				<p>передати тонкі нюанси настрою. <i>характеризує</i> особливості художнього стилю К.О. Моне; <i>висловлює</i> особисте враження про твори художників-імпресіоністів.</p>	<p><u>Художники-постімпресіоністи</u>: Сезан, В. ван Гог, П. Гоген. <u>Українська імпресіоністична музика</u>: І. Стравінський. <u>Європейська імпресіоністична музика</u>: К. Дебюссі, М. Равель, О. Скрябін, Дж. Пуччіні. <u>Риси імпресіонізму в літературних творах</u> М. Коцюбинського, В. Стефаника, П. Верлена, С. Малларме, А. Доде, О. Уайльда, А. Чехова, І. Буніна.</p>
10.	<p>Імпресіонізм у світовій художній літературі. Стильовий прийом імпресіонізму: відображення внутрішнього світу героя з його миттєвими переживаннями, настроями і драмами. Риси імпресіонізму в творах П. Верлена, С. Малларме, братів Гонкурів М. Пруста, О. Уайльда, Т. Манна, А. Чехова, І. Буніна, І. Анненського, К. Бальмонта. Імпресіоністичні твори Кнута Гамсуна, С. Цвейга. Поетика імпресіонізму в новелістиці М. Коцюбинського, В. Стефаника,</p>	2	2	<p>Учень: <i>знає</i> твори письменників-імпресіоністів; <i>називає</i> характерні ознаки імпресіонізму як однієї із стильових течій модернізму; <i>має знання</i> про життя та творчість А. Фета; <i>виразно читає</i> ліричні твори А. Фета (один із них – на пам'ять); <i>розкриває</i> естетичне кредо митця-імпресіоніста; <i>розуміє</i> витонченість поетичного стилю поета; <i>характеризує</i> ліричного героя поезії А. Фета;</p>	<p><u>Імпресіоністичні твори живопису</u> (на вибір): Е. Мане «Портрет С. Малларме», П. Гоген «Портрет С. Малларме», П. Булез «Складка на складці – портрет Малларме», ілюстрації Е. Мане до творів С. Малларме. Дж. Уїтслер – видатний американський імпресіоніст: «НоктюРН у чорному і золотому», «Мати художника». <u>А. Фет – перекладач творів світової літератури</u>: «Фауст» Й.В. Гете, «Енеїда» Вергілія, поезії Горація, Овідія, філософських праць А. Шопенгауера.</p>	

	<p>М. Черемшини, О. Кобилянської.</p> <p>А.А. Фет – представник «чистого мистецтва» в російській поезії. Особливість творчої манери – нехтування щоденною дійсністю та оспівування «світлого царства мрії». Висока художня майстерність імпресіоністичної пейзажної лірики А. Фета.</p> <p>Характерні риси ліричного героя – замріяність, схвильованість, естетичне сприйняття природи.</p> <p>Музичність вірша, детальність і витонченість пейзажних картин у творах А. Фета.</p> <p>Художні образи в поезії А. Фета та живописі І. Левітана.</p> <p>Чутливість художника до внутрішнього життя природи і майстерне її олюднення.</p> <p>Музичність живописних художніх образів І. Левітана.</p>				<p><i>уміє визначати</i> спільні і відмінні ознаки художньої образності поетичної творчості А. Фета та живописних полотен І. Левітана;</p> <p><i>висловлює</i> особисте враження про мистецькі твори А. Фета та І. Левітана.</p>	<p><u>Традиції А. Фета у творчості С. Єсеніна, Б. Пастернака та інших.</u></p> <p><u>І. Репін.</u> «Портрет А. Фета».</p> <p><u>Поети про А. Фета:</u> В. Соловйов «Памяти А.А. Фета».</p> <p><u>Романси на вірші А. Фета</u> «Я тебе нічого не скажу» (П. Чайковський); «В молчанье ночи тайной», «Какое счастье» (С. Рахманінов).</p> <p><u>Пейзажі І. Левітана:</u> «Березень», «Золота осінь», «Весна. Велика вода».</p>
11.	<p>Імпресіонізм в українській художній літературі.</p> <p>Еволюція художньої манери М. Коцюбинського від етнографічно-реалістичної до імпресіоністично-психологічної.</p> <p>«Поезії в прозі» – новели М. Коцюбинського «Цвіт яблуні», «З глибини».</p>	2		2	<p>Учень:</p> <p><i>розуміє</i> закономірності появи та розвитку імпресіоністичних тенденцій в українській літературі;</p> <p><i>називає</i> фактори, які вплинули на вироблення власної стильової манери М. Коцюбинського: формування нових естетичних принципів, оновлення творчості</p>	<p><u>Європейський імпресіоністичний живопис</u> (на вибір): К.О. Моне; К. Піссарро; О. Ренуар; Е. Мане.</p> <p><u>Український імпресіоністичний живопис</u> (на вибір). А.А. Маневич, М.Г. Бурачек .</p> <p><u>Українська імпресіоністична музика:</u> І. Стравінський, В. Кирейко, <u>кіно:</u> х/ф «Тіні забутих предків» (режисер – С.</p>

	Імпресіоністична поетика новел: фрагментарна характеристика героїв, відтворення реального перебігу психічних процесів, найтонших порухів людської душі, ліризовані описи природи, використання колористичних художніх деталей для передачі емоційної тональності оповіді.				новими віяннями європейської літератури початку ХХ століття; <i>відзначає</i> глибокий психологізм творів; <i>пояснює</i> імпресіоністичну поетику новел (світлотінь, слухові і зорові художні образи), за допомогою якої відтворюються найтонші порухи людської душі; <i>уміє розкрити</i> символіку образів, зміст ускладнених метафор та інших художніх образів; <i>аналізує та інтерпретує</i> художні образи новел; <i>висловлює</i> особисте враження від імпресіоністичної новелістики М. Коцюбинського.	Параджанов). <u>Риси імпресіонізму в літературних творах</u> П. Верлена, С. Малларме, братів Гонкурів М. Пруста, О. Уайльда, Т. Манна, А. Чехова, І. Буніна, І. Анненського, К. Бальмонта. Імпресіоністичні твори Кнута Гамсуна, С. Цвейга.
IV.	Неоромантизм у світовому мистецтві					
12.	Неоромантизм як стильова течія модернізму. Міф у концепції творчості неоромантизму. Новаторські пошуки та розширення тематичних обріїв митців-неоромантиків: пріоритет чуттєвої сфери особистості, вишуканий	1	1		Учень: <i>знає</i> про неоромантизм як оригінальну модифікацію романтичного типу творчості; <i>називає</i> твори митців-неоромантиків; <i>характеризує</i> особливості неоромантичного стилю: інтерес до духовного життя особистості,	<u>Неоромантизм у світовій художній літературі</u> (на вибір): Р.-Л. Стівенсон, Р. Кіплінг, Етель-Ліліан Войнич, Г. Ібсен, Кнут Гамсун, Джек Лондон, М. Гумільов, Л. Андреев, В. Короленко. Драматургія Ф. фон Гофмансталя, Г. Гауптмана, М. Метерлінка. Неоромантична драма-феєрія Лесі

	естетизм, неповторна індивідуальність митця й «аристократизм духу», поетизація звичайної людини з її поривами до свободи і нехтуванням буденним підневільним існуванням, утвердження духовно-естетичної сутності людини, ідея єдності людини і природи.			романтично-філософська тема живої природи; використання контрастних мотивів і символічних образів тощо; <i>пояснює</i> неоромантичну ідею – утвердження краси як духовної цінності людини; <i>розуміє</i> проблематику неоромантичних творів: єдність людини і природи; людина і мистецтво, його відтворююча сила; кохання як розквіт творчих сил людини; <i>визначає</i> головний принцип конфлікту неоромантичного твору – протистояння духовно-піднесеного і матеріально-приземленого, суперечність між мрією і дійсністю; <i>визначає</i> спільне ідейно-тематичне спрямування творів О. Довженка та І. Багряного: конфлікт людини і природи, людини і влади.	Українки «Лісова пісня» та однойменна опера В. Кирейка. Неоромантична повість О. Кобилянської «В неділю рано зілля копала...» та однойменна опера В. Кирейка. Неоромантична поетика в творах М. Вороного, О. Олеся, Г. Хоткевича, С. Черкасенка. <u>Радянська неоромантика</u> у літературній творчості Ю. Яновського («Чотири шаблі»), І. Багряного («Тигролови») та у кіномистецтві О. Довженка («Аероград» – 1935 р.). <i>Неоромантична концепція у живописі:</i> О. Мурашко «Портрет дівчини у червоному капелюсі», «У кафе» (Україна); В. Серов «Дівчина з персиками» (Росія).
13.	Неоромантизм у світовій художній літературі. Джек Лондон – американський письменник-неоромантик. Автобіографічність роману Джека Лондона « Мартін Іден ». Образ ніцшеанської романтичної, «надлюдини» у творі. Світогляд Мартіна Ідена – своєрідне поєднання <u>матеріалізму</u> Г. Спенсера та <u>етики</u> Ф. Ніцше.	2	2	Учень: <i>визначає</i> автобіографічність роману «Мартін Іден»; <i>розуміє</i> значення впливу філософії <u>Ф. Ніцше</u> та <u>Г. Спенсера</u> на формування поглядів головного героя роману; <i>називає</i> особливості художнього стилю Джека Лондона, неоромантичні мотиви в його творах;	Доля і характер Джека Лондона в романі <u>Ірвінга Стоуна</u> « <u>Моряк в сідлі</u> ». Х/ф «Мартін Іден» (СРСР. 1976 р. режисер С. Євлахішвілі) Ілюстрації П. Пинкисевича до роману «Мартін Іден». Тема митця і мистецтва в українській і зарубіжній літературі (на вибір: Гораций, М. Державін, О. Пушкін, М. Лермонтов, Ш. Бодлер, О. Уайльд,

	<p>Мартін Іден – неоромантичний герой.</p> <p>Неоромантична тема психологічного переродження людини, яка в життєвих випробуваннях відкриває виявляє справжню мужність і невичерпне прагнення до життя.</p> <p>Неоромантичне осмислення проблеми призначення митця і ролі мистецтва в суспільстві.</p> <p>Трагізм кохання Мартіна Ідена та Руф Морз; конфлікт між соціальним та особистим у романі.</p>				<p><i>характеризує</i> образ Мартіна Ідена як неоромантичного героя – тип «надлюдини», особистість надзвичайної енергії, виняткової сили волі, цілеспрямованості, наполегливості в досягненні мети; <i>пояснює</i> справжнє призначення митця і мистецтва в суспільстві з позицій неоромантичної естетики; <i>розкриває</i> сутність конфлікту між соціальним та особистим у романі; <i>висловлює</i> власні судження про вчинки головних героїв роману.</p>	<p>Леся Українка, М. Вороний тощо.</p>
14.	<p>Неоромантизм в українській художній літературі.</p> <p>Модерністська проза О. Кобилянської у світлі філософсько-світоглядної теорії кінця XIX – початку XX ст.</p> <p>Естетичні принципи <i>модернізму</i> (<i>індивідуалізм, міфологізм, фемінізм</i>) та своєрідність модерністського художнього мислення письменниці (<i>автобіографічність, відкритість у зображенні жіночої чуттєвості</i>).</p> <p>Поєднання неоромантичних та символістських тенденцій в її творчості.</p> <p>Образ ідеально-абстрактної, романтичної, аристократичної надлюдини у повісті О.</p>	1		1	<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> про вплив філософсько-світоглядних тенденцій на модерністську творчість О. Кобилянської;</p> <p><i>називає</i> особливості неоромантичного стилю у повісті «Людина»: тип ніцшеанської ідеально-абстрактної, романтичної надлюдини (опір обставинам буття та утверджує себе); феміністична тенденційність;</p> <p><i>визначає</i> неоромантичну тему жіночої емансипації та неоромантичну ідею краси сильної особистості, життя за власними переконаннями і поглядами; неоромантичну проблематику – вільний життєвий вибір та</p>	<p>Тема фемінізму у світовій художній літературі: Г. Ібсен «Ляльковий дім», Жорж Санд «Консуело».</p> <p>Фольклорно-міфологічний неоромантизм у живописі О. Новаківського «Русалка», «Дзвінка».</p> <p>Ілюстрації С. Адамовича до повісті О. Кобилянської «Земля».</p> <p>Неоромантизм у музиці В. Кирейка (опера «У неділю рано зілля копала» за однойменною повістю О. Кобилянської).</p>

	<p>Кобилянської «Людина».</p> <p>Неоромантична стильова ознака: образ сильної особистості жінки та безхарактерного, слабовольного чоловіка.</p> <p>Новаторство авторки, вмотивоване фемінізмом: зображення сексуальності, пробудженої чуттєвості жінки, інтерес до фізичної сторони почуттів.</p>				<p>рівноправність жінки в суспільстві; кохання як духовна світоглядна сутність; гармонія ідеалу і дійсності; <i>розкриває</i> неоромантичний конфлікт – зіткнення духовної жіночої сили та чоловічої слабкості;</p> <p><i>характеризує</i> образ головної героїні як неоромантичний ідеал сильної, незалежної, аристократичної духом особистості.</p>	
15.	<p>Тенденції неоромантизму та символізму в ліриці О. Олеся.</p> <p>Найтонший ліричний психологізм і задушевність поезій О. Олеся про кохання і природу.</p> <p>Особливості модерністської манери митця: глибокий психологізм, задушевність, щирість і простота у висловленні найскладніших людських переживань, легкі й прозорі асоціації.</p> <p>Використання традиційних фольклорних сюжетів та образних кліше для вираження символістських ідей. Соціальна проблематика творів.</p> <p><i>Символістські тенденції</i> у збірці поезій «З журбою радість обнялась...»: осмислення життя у взаємозв'язку контрастів і антитез, образи-символи. Роль антитези в розкритті ідейного змісту вірша.</p> <p>Ознаки неоромантичного та символістського стилів у ліричному</p>	1		1	<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> про неоромантичний та символістський стиль в українській літературі: домінування чуттєво-інтуїтивного підходу до відтворення дійсності, максимально емоційне розкриття душі героя, посилена увага до краси – краси природи, краси людських почуттів, нехтування буденним життям, порив до свободи, до ідеалу, гармонія ідеалу з життєвою правдою, емоційне напруження, використання символіки;</p> <p><i>виразно читає та аналізує</i> поезії О. Олеся;</p> <p><i>називає</i> ознаки неоромантичного та символістського стилів у ліриці поета;</p> <p><i>знає</i> зміст драматичного етюд «По дорозі в Казку»;</p> <p><i>визначає</i> тему, проблеми, твору;</p> <p><i>розкриває</i> власне розуміння образів-символів;</p>	<p>Музика М. Лисенка, Я. Степового, К. Стеценка, С. Людкевича, О. Білеша, Г. Майборода на поезію О. Олеся: М. Лисенко («Сміються, плачуть солов'ї», «Айстри», «Гроза пройшла... зітхнули трави»), К. Стеценка («Сосна»), Я. Степового («Не беріть із зеленого лугу верби»), С. Людкевича («Тайна») та ін.</p> <p>О. Олесь – талановитий перекладач: «Пісня про Гайявату» Г. Лонгфелло, казки В. Гауфа, ліричні твори поетів різних країн.</p> <p>Сюжетно-образна спільність драматургії О. Олеся з драматургією М. Метерлінка, Г. Гауптмана, Лесі Українки, Я. Райніса. І. Франко «Мойсей».</p> <p>Твори О. Олеся в репертуарі сучасних драматичних театрів.</p>

	<p>романсі «Чари ночі». <i>Неоромантична</i> ідея поезії – гармонійність буття людини і природи. Основний мотив – насолода від щасливої миті життя. Філософські роздуми про свято весни і молодості. Символістська специфіка в сумних роздумах про скороминущість людського життя на тлі вічної краси та гармонії Всесвіту. Персоніфіковані образи природи. Досконалість художніх засобів. Музичність, звукова виразність вірша. Драматичний етюд «По дорозі в Казку» – символ духовних поривань людини до кращого життя. Спорідненість драматичного етюдю О. Олеся «По дорозі в Казку» з філософською поемою І. Франка «Мойсей».</p>				<p><i>порівнює</i> драматичний етюд О. Олеся «По дорозі в казку» з поемою І. Франка «Мойсей»; <i>висловлює</i> власні враження від творів О. Олеся.</p>	
16.	<p>Неоромантичні тенденції у світовій драматургії кінця XIX – початку XX століття. Проблематика, ідейний зміст та сюжетно-композиційні особливості «нової драми» – драма ідей. Характерні ознаки «нової драми» у п'єси Г. Ібсена «Ляльковий дім». Соціально-психологічна проблематика твору – жіноча емансипація, вільний життєвий</p>	2		2	<p>Учень: <i>називає</i> характерні ознаки «нової драми» на прикладі п'єси Г. Ібсена «Ляльковий дім»; <i>вміє аналізувати</i> твір з урахуванням його неоромантичної специфіки: <i>розкриває</i> феміністичну ідею та проблему соціальної нерівності в суспільстві; <i>виражає</i> власне ставлення до героїв і подій твору;</p>	<p>«Нова драма» у <u>світовій художній літературі</u> (на вибір): Кнут Гамсун, А. Стріндберг, Г. Гауптман, А. Чехов, М. Метерлінк, Б. Шоу. Леся Українка про Г. Ібсена. Б. Шоу про драми Ібсена. «Нова драма» у творчості В. Винниченка («Гріх»), М. Куліша («Маклена Граса»); <u>Давньогрецька література</u> (на вибір): Гомер «Іліада».</p>

	<p>вибір жінки в умовах суспільного розвитку кінця XIX – початку XX століття.</p> <p>«Нова драма» в українській драматургії.</p> <p>Західноєвропейські неоромантичні тенденції в драматургії Лесі Українки.</p> <p>Типові ознаки «нової драми» у п'єсі Лесі Українки «Кассандра».</p> <p>Стильова специфіка неоромантизму, символізму та імпресіонізму в інтерпретації міфологічного образу Кассандри.</p> <p>Соціально-психологічне спрямування твору. Усвідомлення кари як невідворотного спокутування гріха.</p>				<p><i>розповідає</i> про вплив західноєвропейських неоромантичних літературних тенденцій на драматургію Лесі Українки: заперечення матеріалістичної обумовленості життєвих явищ, психологічний аналіз внутрішнього світу особистості, використання історичних та міфологічних, античних, біблійних мотивів та образів;</p> <p><i>визначає</i> засоби творення «нової драми» у п'єсі Лесі Українки «Кассандра»;</p> <p><i>зіставляє</i> особливості стильової манери Г. Ібсена та Лесі Українки;</p> <p><i>дає</i> порівняльну характеристику образів Нори (Ібсен «Ляльковий дім») та Кассандри (Леся Українка «Кассандра»);</p> <p><i>висловлює</i> власне ставлення до подій і персонажів твору.</p>	<p>Трагедія Есхіла «Агамемнон».</p> <p>Трагедії Евріпіда «Олександр», «Троянки».</p> <p><u>Живопис</u> (на вибір): Е. Мунк. «Ібсен у кафе Гранд-готелю у Христианії» М. Періх, ілюстрації до твору;</p> <p><u>Кіномистецтво</u> (на вибір): х/ф «Ляльковий дім» (США, 1974), х/ф «Ляльковий дім» (вистава Театру Віри Комісаржевської, 1904).</p> <p><u>Образотворче мистецтво</u> (на вибір): Картина Евелін Де Морган (Evelyn De Morgan) «Кассандра».</p> <p>Фреска Микеланджело в Сікстинській Капеллі – зображення дельфійської віщунки.</p> <p><u>Музичне мистецтво</u>: В. Висоцький «Песнь о вещи Кассандре».</p>
17.	<p>Неоромантична тенденція в архітектурі.</p> <p>Стильове розмаїття неоромантичної архітектурної композиції: елементи готики, ренесансу, класицизму, романського, візантійського та інших стилів.</p> <p>Архітектурна спадщина А. Гауді та В. Городецького – яскраве явище в</p>	1	1	<p>Учень:</p> <p><i>знає</i> про неоромантичну специфіку архітектури;</p> <p><i>називає</i> видатних архітекторів неоромантизму та їхні вершинні творіння;</p> <p><i>визначає</i> особливості художнього стилю архітекторів А. Гауді та В. Городецького;</p>	<p>Образ Собору в <u>світовій художній культурі</u> як символ духовного начала і краси в житті людини;</p> <p><u>у світовій літературі</u> – В.Гюго «Собор Паризької Богоматері»;</p> <p>образ Собору Паризької Богоматері в <u>українській літературі</u> – М. Рильський «Есмеральда»;</p> <p>О. Гончар «Собор», П. Загребельний</p>	

	<p>історії світової культури. Пошук нового, нетрадиційного використання нових будівельних матеріалів (цемент, бетон, металеві конструкції), загадковий декор органічне поєднання з навколишніми пейзажами в архітектурних формах А. Гауді та В. Городецького. Собор Святого Сімейства, Будинок Міла – вершинні творіння іспанського архітектора Антоніо Гауді. Неоромантична архітектура українського зодчого В. Городецького: неоромантичні ознаки «Будинку з химерами», традиції класицизму в будівлі Національного художнього музею України, готичні форми римокатолицького костюлу св. Миколая, мавританський стиль караїмської кенаси.</p>				<p><i>висловлює</i> аргументовану власну думку щодо значущості архітектурних творів А. Гауді та В. Городецького.</p>	<p>«Диво». <u>у музичних творах</u> (на вибір) – О. Даргомижський «Есмеральда» (опера); Ф. Пендрель «Квазімодо» (опера); Ц. Пуні. «Есмеральда» (балет); Р. Коччанте «Собор Паризької Богоматері» (мюзикл); <u>у творах кіномистецтва</u> (на вибір): х/ф «Собор Паризької Богоматері» (Франція, 1956); т/ф «Горбань Собору Нотр-Дам: чарівні пригоди Квазімодо» (Франція, 1996).</p>
V.	Експресіонізм у світовому мистецтві					
18.	<p>Експресіонізм – літературно-мистецька явище модернізму. Експресіонізм як тенденція авангардизму (відгалуження модернізму), заперечення традицій, декларування епатажу. Генетичний зв'язок мистецтва експресіонізму з філософією</p>	1	1		<p>Учень: <i>знає і розуміє</i> експресіонізм як літературно-мистецьку стильову тенденцію модернізму; <i>визначає</i> характерні ознаки експресіоністичного стилю: нервові, трагічне, гіпертрофоване зображення сильних і яскравих почуттів, емоцій</p>	<p>Експресіонізм у <u>світовій художній літературі</u>: Б. Брехт, Ф. Кафка. Риси експресіонізму в творчості <u>українських письменників</u>: О. Кобилянської, М. Коцюбинського, В. Стефаника, В. Винниченка, М. Хвильового, М. Йогансена,</p>

	<p>Ф. Ніцше. Основний творчий принцип – відображення загостреного суб'єктивного світобачення через авторське «Я», напругу його переживань та емоцій, пошуки абсолютної та універсальної істини. Утвердження типу людини, яка кидає виклик світові. Характерні ознаки експресіонізму: «нервова» емоційність письма, конфліктні стосунки особистості зі світом, зосередження на глобальних проблемах: соціальні катаклізми, війна, голод, урбанізація, фатальна визначеність людського життя використання символів, контрастів, гротеску, фрагментарність, плакатність зображення. Екзистенційні проблеми буття у творах експресіонізму: життя і смерті, болю й страждання, злочину і кари, добра і зла, спокуси й очищення, відповідальності особистості за власні вчинки.</p>				<p>особистості, динамічність, фрагментарність та плакатність зображення; активне використання символів, гіпербол, гротеску, порівнянь та інших художніх засобів для нагнітання емоцій; <i>відрізняє</i> твори експресіонізму від творів інших течій модернізму на основі їх стильових особливостей; <i>висловлює</i> власні судження про художньо-мистецькі твори експресіонізму.</p>	<p>В. Підмогильного, Ю. Яновського, М. Куліша, Б.-І. Антонича, Є. Маланюка, О. Ольжича, О. Турянського, Т. Осьмачки. <u>Театр</u> (на вибір): Г. Кайзер, Е. Толлер, ранній Б. Брехт, режисура Є. Вахтангова, В. Мейерхольда, О. Таїрова. «Експресивний реалізм» театру «Березіль» Леся Курбаса. <u>Музика</u> (на вибір): А. Шьонберг, А. Веберн, А. Берк. <u>Кіномистецтво</u> (на вибір): В. Вінк «Кабінет лікаря Калігарі», В. Марнау «Носферат». <u>Архітектура</u> (на вибір): Е. Мендельсон (башта Ейнштейна), Й. Уотсон (Сіднейський оперний театр). <u>Скульптура</u> (на вибір): Е. Курдель «Геракл, що стріляє з лука», Е. Барлах «Месник».</p>
19.	<p>Експресіонізм у світовій художній літературі. Карел Чапек – чеський письменник-новатор, поет, фантаст і гуморист, автор роману «Війна з саламандрами», п'єс «Біла хвороба», «Мати», «З життя комах», «P.V.P.»</p>	1	1	<p>Учень: <i>знає</i> про експресіоністичну творчість К. Чапека; <i>аналізує</i> комедію «З життя комах» з урахуванням типових ознак експресіонізму: алегоричне зображення абсурдності життєвих</p>	<p>Риси експресіонізму у творчості <u>українських митців</u> (на вибір): М. Хвильовий «Вальдшнепи», О. Турянський «Поза межами болю», В. Домонтович «Доктор Серафікус», «Дівчинка з ведмедиком», «Без ґрунту».</p>	

	<p>та ін. Своєрідність модерністського художнього мислення К. Чапека: відображення нових обширів підсвідомості, залежності людини від глобальних соціальних процесів і біологічних потягів. Особливості експресіоністичної стильової манери К. Чапека у драмі «З життя комах»: алегоричне зображення комах з метою створення гіперболізованої моделі людських стосунків, доведених до абсурду, застосування метафоричного методу для підкреслення характерних рис «вищих» через типові відмінності «нижчих» у ієрархії живих істот, органічне поєднання категорій сміху і страху, висміювання людських вад.</p>				<p>ситуацій, використання засобів комічного – змалювання комічних абсурдних ситуацій як шлях до очищення і наближення до гуманного, життєздатного суспільства тощо; <i>висловлює</i> власні судження про події та вчинки героїв твору.</p>	<p>Поезії Т. Осьмачки, Юрія Клена. Драми М. Куліша «Народний малахій», «Маклена Граса». <u>Театральне мистецтво</u>: твори К. Чапека в репертуарі театру Леся Курбаса; драми Чапека на сценах сучасних українських театрів. Переклади Чапеком творів Гійома Аполлінера.</p>
20.	<p>Експресіонізм в українській художній літературі. Оригінальність експресіоністичного художнього стилю В. Стефаніка: глибоко особистісне, емоційне, суб'єктивне, пристрасне ставлення до зображуваного. Гіперболізований критицизм і максимально конфліктні характери стосунків зі світом. Ознаки експресіонізму в новелі «Камінний хрест» В. Стефаніка:</p>	2	2	<p>Учень: <i>називає</i> ознаки оригінальної художньої манери В. Стефаніка: яскравість і напружена гострота художнього образу, відображення особистих переживань під впливом настрою, увага до простих характерів, пошуки джерел людського зла, проблема провини і кари, віталізація смерті, рівноправність категорій прекрасного і потворного, ескізність,</p>	<p>Експресіонізм в <u>європейській художній літературі</u> (на вибір): Б.Брехт, Ф. Кафка. Риси експресіонізму у творчості <u>українських митців</u> (на вибір): М. Хвильовий «Вальдшнепи», О. Турянський «Поza межами болю», В. Домонтович «Доктор Серафікус», «Дівчинка з ведмедиком», «Без ґрунту». Поезії Т. Осьмачки, Юрія Клена. Драми М. Куліша «Народний</p>	

	<p>лаконічність і місткість художнього вислову, зображення людини у винятковій екстремальній ситуації, у ситуації хронічного соціального зубожіння, емоційне напруження у розкритті внутрішнього світу особистості, динамізм у зображенні її переживань, асоціативність мови, емоційно виразні монологи героїв, глибокий підтекст.</p> <p>Експресивність новели «Кленові листки»: лаконізм, глибокий психологізм у змалюванні внутрішнього світу головної героїні, вражаючий драматизм життєвої ситуації.</p> <p>Символізм образу кленових листків, розвіяних вітром життя.</p> <p>Художній образ пісні у творі.</p> <p>Художні засоби яскравої виразності: багатозначність символічних образів, емоційно забарвлена лексика, контрастні кольори, динамічно-експресивні художні деталі та порівняння.</p>				<p>фрагментарність, символічні образи, підтекст, гіперболізація, монолог як ефективний засіб передачі душевних переживань героя;</p> <p><i>характеризує</i> дії та вчинки головного героя новели «Камінний хрест» з урахуванням стильових ознак експресіонізму;</p> <p><i>розкриває</i> експресивність новели «Кленові листки»: «нервова» напруженість, фрагментарність, активне використання емоційно забарвленої лексики, порівнянь, образів-символів, кольорів для створення асоціацій, створення напружених діалогів та монологів;</p> <p><i>пояснює</i> значення колористики в новелах В. Стефаника та картинах О. Новаківського;</p> <p><i>проводить</i> компаративний аналіз новел В. Стефаника «Кленові листки» та О. Генрі «Останній листок».</p>	<p>малахій», «Маклена Граса».</p> <p><u>Музика</u> (на вибір): А. Шьонберг, А. Веберн, А. Берк.</p> <p><u>Образотворче мистецтво</u> (на вибір): М. Шагал, Е. Мунк.</p> <p>Г. Якутович, ілюстрації до творів В. Стефаника.</p> <p>Живопис О. Новаківського (на вибір).</p> <p>Новела О. Генрі «Останній листок».</p>
21.	<p>Експресіонізм в образотворчому мистецтві.</p> <p>Тематичні обрії художників-експресіоністів: відтворення природи й духовного світу людини, зображення війни, голоду тощо.</p> <p>Використання художниками-</p>	1	1	<p>Учень:</p> <p><i>називає</i> видатних художників-експресіоністів та їхні визначні твори;</p> <p><i>уміє вирізняти</i> особливості експресіоністичного живопису: довільна зміна перспективних планів</p>	<p>Традиції середньовічного мистецтва, містицизм і пафос бароко, художників Ф. Гойї, І. Босха, Ель Греко в малярстві <u>європейських експресіоністів</u> (на вибір): Е. Мунк. «Крик», Е. Марк «Червоний бик», М. Шагал, М. Ларіонов, Н. Гончарова, О.</p>	

	експресіоністами системи художніх засобів: деформація образу, неспокійний ритм, злам ліній, різке зміщення площин, однолінійність характерів, контрастність кольорового звучання. Тяжіння експресіоністів до образів-знаків, картин-метафор, алегорії. Створення триптихів. Поширення гравюри, автопортрета для розкриття трагедії особистості. В. Кандинський «Абстрактна акварель». О. Новаківський «Стрілецька мадонна».				і пропорцій фігур для підвищення експресії; діапазон експресивної палітри від яскравих до каламутних, «брудних» кольорів для відтворення ставлення художника до зображуваного; зображення людських фігур пронизливо червоними або синіми фарбами з кольоровими контурними обрисами; використання напружених форм; <i>розуміє</i> особливості живопису О. Новаківського: тонке й правдиве відтворення природи й духовного світу людини, використання червоного кольору для означення непереможної життєвої енергії; <i>визначає</i> характерні риси художніх композицій В. Кандинського: нагромадження кольорових плям, уламків кривих ліній, що підпорядковуються нечіткому ритму.	Явлінський, М. Верьовкіна. Г. Якутович, ілюстрації до творів В. Стефаніка.
<i>VI.</i>	Футуризм у світовому мистецтві					
22.	Футуризм – авангардний напрям у літературі й мистецтві початку ХХ ст. Полеміка мистецтва футуризму з реалізмом і символізмом. Філософсько-естетичний принцип футуризму – розкриття складного духовного світу людини в умовах технізовано-урбанізованого	1	1		Учень: <i>знає</i> про футуризм як авангардний напрям у літературі й мистецтві поч. ХХ ст.; <i>розрізняє</i> терміни: «авангардизм» та «футуризм»; <i>розуміє</i> філософсько-естетичний принцип футуризму; <i>уміє знаходити</i> зв'язки футуризму з	Футуризм в українській та зарубіжній <u>художній літературі</u> (на вибір): М. Семенко, Г. Шкурупій, О. Слісаренко, В. Маяковський, В. Хлебніков. Футуризм в <u>образотворчому мистецтві</u> : «музика шумів» живописця Л. Руссола. Вплив творів <u>музикантів-авангардистів</u> І. Стравінського, Е.

	суспільства. Нехтування суспільними нормами і культурними традиціями, захоплення технізацією та динамізмом сучасного життя великого міста в мистецтві футуризму.				попередніми та наступними мистецькими явищами; <i>розкриває специфіку</i> відображення духовного світу людини ХХ століття у мистецьких творах футуристів.	Саті та А. Шьонберга на живопис Л. Русоло «Пробудження столиці», «Зібрання авто й аеропланів», «Обід у казино», «Прання в оазисі».
23.	Футуризм у світовій художній літературі. Естетична концепція футуризму як авангардистської літературної течії. Епатажність, радикальний розрив із літературною традицією, сміливий експеримент у формі, пошуки нових засобів художньої виразності, створення неологізмів як характерна риса поезії футуризму. Богемно-кав'ярний ексцентризм та крайній індивідуалізм, прагнення до переінакшення функцій поетичної мови російського футуризму. В. Хлебніков – російський поет-футурист. Поема « Зангези ». Особливості поезії В. Хлебнікова: публіцистичний характер, соціальна проблематика, неприйняття буржуазного суспільства, велич революції, картини майбутнього, створення нової поетичної форми змістовність звуку, відповідність	1		1	Учень: <i>розуміє</i> естетичні принципи футуризму: прагнення створити «мистецтво майбутнього», заперечення моральних і художніх цінностей традиційної культури, культивування урбанізму, нехтування традиційними жанрами і формами; <i>виразно читає</i> поезії В. Хлебнікова; <i>характеризує</i> поему «Зангези» та інші футуристичні твори поета; <i>висловлює</i> власні судження про футуристичну поезію В. Хлебнікова і футуризм як літературну течію.	Футуризм в українській та зарубіжній <u>художній літературі</u> (на вибір): М. Семенко, Г. Шкурупій, О. Слісаренко, В. Маяковський. Зв'язок ранньої творчості В. Хлебнікова з поезією символістів Ф. Сологуба, В. Іванова. Футуризм в <u>образотворчому мистецтві</u> : «музика шумів» живописця Л. Русоло. Вплив творів <u>музикантів-авангардистів</u> І.Стравінського, Е. Саті та А. Шьонберга на музику Л. Русоло «Пробудження столиці», «Зібрання авто й аеропланів», «Обід у казино», «Прання в оазисі».

	«зорового» і «звукового» наповнення у віршах.				
24.	<p>Футуризм в українській художній літературі.</p> <p>Футуристичні твори М. Семенка, Гео Шкурупія, В. Поліщука, О. Слісаренка (загальна характеристика).</p> <p>М. Семенко – яскравий представник українського футуризму.</p> <p>Категоричне заперечення традицій і канонів, національного й провінційного, жорсткий урбанізм – естетичне кредо М. Семенка.</p> <p>Урбаністичні й мариністичні мотиви й сюжети в ранній футуристичній творчості М. Семенка.</p> <p>Руйнування меж жанрів, родів, видів мистецтва, мовні експерименти поета, епатаж у збірках «Дерзання» і «Кверофутуризм».</p> <p>Прагнення митця побудувати новий світ у вірші «Бажання».</p> <p>Гнівні, епатажні та ексцентричні вірші поетичного циклу «П'єро мертвопетлює». Роздвоєння особистості ліричного героя: «футуристичний», сповнений бравади і маленький герой, беззахисна людина з усіма болями і слабинами.</p> <p>Урбаністична лірика М. Семенка:</p>	1	1	<p>Учень:</p> <p><i>визначає</i> новаторство в поезії В. Семенка: прагнення зруйнувати канони української лірики, введення урбаністичних мотивів, щоденної прозаїчності, маніфестація футуристичних ідей, нехтування традиційними віршованими розмірами, використання дисонансів та верлібру;</p> <p><i>аналізує</i> футуристичну поезію М. Семенка;</p> <p><i>визначає</i> авангардні поетичні прийоми урбаністичної лірики: «телеграфний стиль», синтаксичний максималізм, розмовно-побутова лексика, науково-технічна термінологія тощо;</p> <p><i>висловлює</i> власні судження про поетичні твори М. Семенка.</p>	<p>Традиції В. Вітмена в українській літературі футуризму.</p> <p>Футуристичні ознаки в поезії П. Тичини.</p> <p>«Футуристична» реальність майбутнього в поемі М. Хвильового «В електричний вік».</p> <p>Барокові традиції в поетичних малюнках М. Семенка («Моя мозаїка»).</p> <p>Футуризм в <u>образотворчому мистецтві</u>: Л. Руссолю «Пробудження столиці», «Зібрання авто й аеропланів», «Обід у казино», «Прання в оазисі».</p>

	«Місто», «Ліхтар», «Бульвар», «Кафе», «Тротуар», «Вулиця».					
25.	<p>Тенденції футуризму в світовому живописі. Зв'язок футуризму з кубізмом. Естетичні доміанти європейського футуристичного живопису: принцип загального динамізму, прагнення до безпосереднього емоційного вираження динаміки сучасного світу, відтворення перебігу часу, нова концепція часу і простору – відкидання перспективи, звукові асоціації.</p> <p>Дж. Балла. Серія картин «Студії дівчинки, що вибігає на балкон». Прагнення художника об'єднати форми, колір, рух і звук.</p> <p>У. Боччоні «Стан розуму № 11». Теорія «пластичного динамізму» У. Боччоні – попередника мистецтва поп-арту. Орієнтація на центр футуристичної композиції в картині «Маніфест про інтервенцію» К. Карри, пейзажах Д. Бурлюка.</p>	1		1	<p>Учень: <i>називає</i> головні художні принципи футуристичного живопису – швидкість, рух, енергійність, роздрібненість фігур на фрагменти, перетин гострих кутів, домінування блимаючих форм, зигзагів, спіралей, накладання послідовних фаз на одне зображення для передачі руху; <i>розуміє</i> динамізм у живописі як найважливішу категорію футуристичної естетики, що передає ритм кожного об'єкта, його внутрішню силу, створює відчуття внутрішньої пластичної нескінченості; <i>аналізує</i> серію картин Дж. Балла «Студії дівчинки, що вибігає на балкон»: чергування та накладання фаз зображення одна на одну для передачі руху; <i>аналізує</i> картину У. Боччоні «Стан розуму № 11»: принцип довільного розташування в зображенні предметів та явищ дійсності; <i>аналізує</i> картину «Маніфест про інтервенцію» К. Карри: циркуляція форми з текстами створюють враження «картини-спрута»; <i>висловлює</i> власні судження про</p>	<p>Тенденції футуризму в українському малярстві (на вибір): Д. Бурлюк, О. Богомазов, О. Екстер, Є. Сагайдачний, А. Петрицький, В. Семенко та в графіці П. Ковжун. О. Архипенко «Жінка сидить», «Карусель», Д. Бурлюк «Час». Вплив футуризму на творчість художників В. Єрмилова, К. Малевича, Є. Прибильської, Є. Сагайдачного, О. Сорохтея. О. Богомазов «В'язниця». «Музична тема» в живописі футуристів: Дж. Балла «Гра на віолончелі», Л. Руссоло – «На честь музики».</p>

					художньо-мистецькі твори футуризму.	
VII.	Неокласика в українському мистецтві					
26.	<p>«Неокласика» в українській літературі – мистецьке угруповання київських поетів, літературознавців та перекладачів періоду «розстріляного відродження».</p> <p>М. Зеров, М. Драй-Хмара П. Филипович, О. Бургардт (Юрій Клен), М. Рильський – «п'ятірне гроно нездоланих співців».</p> <p>Специфіка творчості представників української «неокласики»: «аристократизм духу», високий мистецький рівень, тягіння до гармонії раціональної та почуттєвої сфери, використання міфологічних, античних та класичних тем (сюжетів, мотивів, образів), філософічність, афористичність, зображення, чітко унормована вишукана форма, підвищена увага до композиції, продуманість у використанні художніх засобів, уникнення сентименталізму і надмірної чуттєвості, фольклорної образності, відображення національно-суспільних проблем, загострений патріотизм, різке заперечення комуністичного</p>	2	1	1	<p>Учень: <i>знає</i> про творчість модерністської групи київських поетів-неокласиків; <i>пояснює зміст</i> поняття «неокласика»; <i>відзначає</i> вплив світової класичної літератури (від античної і до угруповання французьких «парнасців» та німецьких експресіоністів) на поезію українських неокласиків; <i>визначає</i> специфіку української «неокласики»: збереження вітчизняних літературних традицій, підвищення поетичної стилістики літературної культури тощо; <i>характеризує</i> поезію поетів-неокласиків, <i>розуміє</i> неповторність та індивідуальність їхнього творчого почерку; <i>виразно читає</i> та <i>висловлює</i> власні враження про поезію неокласиків.</p>	<p>Традиції неокласицизму в творах французької <u>поетичної групи «Парнас»</u>: Т. Готьє, Ш. Леконт де Ліль, Ж.-Марія де Ередіа.</p> <p>Неокласичний стиль <u>в архітектурі</u>: Київський оперний театр, музей ім. О.С. Пушкіна в Москві, Театр на Єлисейських полях у Парижі (О. Перре), отель «Піккаділі» в Лондоні (Н. Шоу), Азовско-Донський банк на вул. Великій Морській у Петербурзі.</p>

	<p>тоталітаризму. Мотив співмірності вічного і минушого в поезії М. Зерова. Таємничість буття, відтворення дійсності через сон, зміщення межі реального й уявного в поезіях М. Драй-Хмари. Тяжіння до співіснування всесвітньої гармонії та гармонії людської душі в творах П. Филиповича. Гармонія людини і природи в поезіях М. Рильського. Уславлення чистого і вірного кохання, відданість людини своєму призначенню у сонетах Юрія Клена. Значення творчості неокласиків в українській літературі.</p>				
27.	<p>Рання творчість М. Рильського-неокласика. Особливості індивідуального стилю: філософічність, логічна довершеність, досконала поетична форма, класичні види римування, афористичність, тонкий естетизм, конкретні, зримі образи, точність художніх засобів, лаконічність вислову. Основні мотиви ранньої творчості поета-неокласика: античні мотиви, пошуки душевної рівноваги, естетичного ідеалу, краса природи,</p>	1	1	<p>Учень: <i>розповідає</i> про творчість М. Рильського як одного із київських поетів-неокласиків; <i>визначає</i> ознаки художньої манери М. Рильського-неокласика: філософічність, античні мотиви, конкретні, зримі образи, досконалість вислову та афористичність мови, багаті й виразні художні засоби, різні види строф, лаконічність вислову тощо; <i>виразно читає та аналізує</i> зразки неокласичних творів поета;</p>	<p>Традиції неокласицизму в творах французької <u>поетичної</u> групи <u>«Парнас»</u>: Т. Готьє, Ш. Леконт де Ліль, Ж.-Марія де Ередіа. Давньогрецька міфологія. Гомер «Одіссей». Поезія Горация. Роман про Трістана та Ізольду. Сонети Ф. Петрарки, В. Шекспіра. Романи Ж. Верна.</p>

	<p>краса людини, кохання, мудра простота життя, роль мистецтва в житті людини.</p> <p>Оспівування кохання, краси природи, роздуми про щастя, красу й гармонію в житті у збірці «Під осінніми зорями». Зв'язок із міфами та творами античної давнини, з мотивами і образами ренесансного письменства.</p> <p>Гораціанські мотиви збірки «Синя далечінь». Художні образи з культурної історії людства – Кіпріди і Діани, Трістана та Ізольди, з творів В. Шекспіра, Ж. Верна та інших європейських письменників.</p> <p>Оспівування екзотики далеких країв. Пізнання сутності життя й мистецтва у збірках «Крізь бурю й сніг» та «Тринадцята весна».</p> <p>Зв'язок із античними сюжетами, філософічність у вірші «Як Одісей, натомлений блуканням».</p> <p>Досконала поетична форма, афористичність мови.</p> <p>Оспівування кохання, краси природи у віршах «Яблука дозріли...» та «На білу гречку впали роси...».</p> <p>Інтимно-довірливий психологічний ліризм. Психологічний підтекст. Лаконічність вислову, майстерне використання яскравих епітетів.</p>			<p><i>коментує</i> естетичне кредо митця за віршем «Коли усе в тумані життєвому»;</p> <p><i>висловлює</i> власні враження про поетичну майстерність М. Рильського-неокласика.</p>	
--	---	--	--	---	--

	<p>Мелодійність поезій. Неокласична тема ролі мистецтва в суспільстві у вірші «Коли усе в тумані життєвому». Гімн вічному мистецтву, нетлінності його витворів. Сміслова значущість образу мистецтва.</p> <p>Неокласична тенденція у вірші «Пером огненным вічність пише». Утвердження ідеалів краси, її неперехідність.</p> <p>Вірш «Ластівки літають, бо літається». Возвеличення краси у звичайному житті й природі. Тонкий естетизм, мальовничі епітети, відсутність пестливих виразів, глибина вислову, довершена поетична форма.</p>				
VIII.	Повторення, узагальнення та систематизація навчального матеріалу				
28.	<p>Художня культура рідного краю. Культурно-мистецькі осередки (краєзнавчі та меморіальні музеї, філармонії, театри тощо). Пам'ятні місця, пов'язані з життям і творчістю відомих вітчизняних і зарубіжних митців. Центри народних промислів і ремесел. Розвиток художніх традицій краю на сучасному етапі.</p> <p>Особливості побутування музичного фольклору різних жанрів. Фольклорні збірки.</p>	1		1	<p>Учень: знає пам'ятні місця рідного краю, пов'язані з життям і творчістю відомих вітчизняних і зарубіжних митців; розповідає про народні промисли і ремесла, фольклорні жанри рідного краю; називає регіональні фольклорні збірки, художні твори, в яких відображена історія та культура рідного краю; висловлює власні судження про</p>

	Літературні твори – джерело вивчення історії та культури рідного краю. Сучасний репертуар регіональних театрів, філармоній. Значення діяльності митців для розвитку художньої культури краю.				мистецькі твори та значення діяльності митців рідного краю в історії розвитку української художньої культури.	
29.	Підсумкове заняття.	1		1	Учень: <i>захищає</i> навчальний проект за вивченим протягом року матеріалом спецкурсу; <i>приймає участь</i> в обговоренні творчих робіт однокласників.	

Список художньої літератури для учня та вчителя

1. Антологія зарубіжної поезії другої пол. XIX – XX ст.: Укл. Д.С. Наливайко.– К., 2002.
2. Волощук Є.В. Зарубіжна драма XX століття: Посібник-хрестоматія, 11 клас. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002.
3. Вороний М. К. Поезії. Переклади. Критика. Публіцистика / Упоряд. та приміт. Т.І. Гундорової, автор вступ. ст. Г. Д. Вервес. – К.: Наук. думка, 1996. – 704 с. – С. 46, 67, 68.
4. Джек Лондон. Мартін Іден. – Х.: Фоліо, 2003. – 384 с.
5. Домонтович В. Дівчина з ведмедиком: Роман, оповідання та нариси. – К.: Критика, 2000. – С.21-177.
6. Домонтович В. Доктор Серафікус. Без ґрунту: Романи. – К.: Критика, 2000. – С.3-380.
7. Ібсен Г. Вибране. – К.: Художня література, 1963. – 338 с.
8. Ільченко О. Місто з химерами. – К.: Грані-Т, 2009. – 160 с.
9. Клен Ю. Вибране / Упоряд., авт. передм. та приміт. Ю. Ковалів. – К.: Дніпро, 1991. – 461 с.
10. Кобилянська О. Ю. Людина: Повісті, оповід.: Для ст. шк. віку / Упоряд., передм. та приміт. В. Ф. Погребенника. – К.: Веселка, 2000. – 350 с.: іл. – (Шк. б-ка.)

11. Котляревський І. Поетичні твори. Драматичні твори. Листи. / Ред. колегія І. О. Дзевєрін, М. Г. Жулинський, М. Т. Яценко, М. П. Бажан та ін. / Вступ. стаття М. Т. Яценко. – К.: «Наук. думка», 1982. – 320 с.
12. Коцюбинський М. М. Цвіт яблуні: Оповідання, новели, повісті. – К.: Рад. школа, 1989. – 560 с.
13. Леся Українка. Драматичні поеми / Упоряд. А. Полотай; Іл. худож. В. Василенка. – К.: Дніпро, 1983. – 495 с.: іл..
14. Михайль Семенко. Вибрані твори / Упоряд. А. Біла. – Київ: Смолоскип, 2010. — 688 с. – («Розстріляне Відродження»).
15. Олесь О. Коли нема пророка на землі: Поетичні та драматичні твори / Передм., упоряд. та прим. В. В. Яременка. – К.: Веселка, 2007. – 375 с. – (Шк. б-ка.).
16. Осьмачка Т. Поезії: Повісті: Старший боярин; Ротонда душогубців. – К.: Наук. думка, 2002. – 424 с. – (Б-ка школяра)
17. Поезія срібного століття. – К.: Світ книги, 2007. – 465 с.
18. Рильський М. Вибрані твори: У 2-х т. – Т. 1. – К.: «Укр. Енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2005. – 608 с.
19. Стефанік В. С. Моє слово: Новели, оповід., автобіогр. та критич. матеріали, витяги з листів: Для серед. та ст. шк. віку / Упоряд., передм. та приміт. Л. С. Дем'янівської. – 3-тє вид. – К.: Веселка, 2001. – 319с.: іл. – (Шк. б-ка.).
20. Фет А.А. Вибрані твори. – Дніпропетровськ: Промінь, 1984.
21. Хвильовий М. Вибрані твори / Упоряд. текстів, передм. та прим. О.В. Муслієнко. – Харків: Веста: Вид. «Ранок», 2004. – 352 с. – (Серія «Програма з літератури».)
22. Шарль Бодлер. Поезії. – К., 1989.
23. Шевченко Т.Г. Повне зібрання творів: У 12 т. / Редкол.: Є.П. Кирилюк та ін. – К.: Наук. думка, 1989. – Т. 1. Поезії, 1837-1847 рр. / Упоряд. та комент. В.С. Бородіна та ін.; Ред. В.С. Бородіна. – 528 с. – С.246-249, 387-388, 499-501.

Список використаних джерел

1. Андреев Л.Г. Импрессионизм = Impressionnisme: Видеть. Чувствовать. Выражать. – М.: Гелеос, 2005. – 320 с.: ил.
2. Бельй А. Символизм как миропонимание / Сост., вступ. ст. и примеч. Л.А. Сугай. - М.: Республика, 1994. – 528 с. – (Мыслители XX века).
3. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст: Франківський період. – Київ: Факт, 2009. – 156 с.

4. Западно-европейское искусство II половины 19 века: Сборник статей. – М: «Искусство»,1975 (рос).
5. Історія світової культури: Навчальний посібник /Під ред. Шейко В. М., Гаврюшенко О. А., Кравченко О. В.– К.: Кондор, 2006. – 408 с.
6. Історія українського мистецтва: В 6-ти томах. – К.: АН УРСР. – Т.1. – К., 1966. – 450с.; Т.2. – К., 1967. – 468 с.; Т.3. – К., 1968. – 439 с.; Т.4, Кн.1. – К., 1969. – 363 с.; Т.4, Кн.2. – К., 1970. – 435 с.; Т.6. – К., 1968. – 451 с.
7. Історія української культури. У 5 т. – К., 2001-2004.
8. Історія української музики: В 6-ти томах / Під ред. М. М. Гордійчук і ін. – Т.1 — К.,1989; Т.2,3 — К.,1990; Т.4 — К.,1992; Т.5 — К.,2004.
9. Касьянов Г. В. Українська інтелігенція на рубежі ХІХ–ХХ століть: соціально-політичний портрет. – К.: Либідь, 1993. – 176 с.
10. Кравець М.С. Культурологія: Підручник. – Новий світ-2000 – 2007. – 320 с.
11. Криловець А.О. Українська література перших десятиріч ХХ століття: філософські проблеми. – Тернопіль: Навчальна книга – Бодан, 2005. – 256 с.
12. Культурологія: Навчальний посібник. – К: КНЕУ, 2001. – 121 с.
13. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М. Закович, І.А. Зязюн, О.М. Семашко та ін. / За ред. М.М. Заковича. – 4-те вид., стер. – К.: Знання, 2009. – 589 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
14. Наєнко М.К. Художня література України. Ч.ІІ. – К.: Просвіта, 2005.
15. Наказ МОН України від 11.09.2009 р. №854 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі» // Українська мова та література в середніх школах, ліцеях та колегіумах. – №10.
16. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1997.– 360 с.
17. Постмодернизм: Энциклопедия / Сост. и науч. ред. А.А.Грицанов, М.А. Можейко. – Минск: Интерпрессервис; Книжный Дом, 2001. – 1040 с.